

Rényi Mátyás Attila

A Mikes Kelemen Program és megújult szolgáltatási felülete

A Mikes Kelemen Programot 2013-ban a Diaszpóra Tanács III. ülésének záronyilatkozatával¹ indították útjára. Célja, hogy a Kárpát-medencén kívüli magyar diaszpórában felhalmozódott és a megsemmisülés szélére sodródott dokumentumörökséget összegyűjtse és rendezett módon hazaszállítva hasznosítsa.

Az adományok feldolgozására és a Kárpát-medencében történő elosztására a Nemzetpolitikai Államtitkárság az Országos Széchényi Könyvtárat kérte fel, annak hosszú időre visszanyúló, hungarikakutatásban² és fölőspéldány-kezelésben szerzett tapasztalati okán.

A diaszpóra által teremtett kultúrkinccsek becsatornázása a nemzet könyvtári hálózatába meglehetősen érdekes, kihívásokkal teli feladat, de nemzetközi viszonylatban nem példa nélküli, az Észti Nemzeti Könyvtár Tárolókönyvtára már a 2000-es évek eleje óta fogadja nemzeti diszpórájának hagyatékait.³

Az OSZK azzal, hogy elvállalta a Mikes Program lebonyolítását, visszanyúlt a 20. század második felének fölőspéldány-elosztási hagyományához, módszereit azonban a 21. századi elvárásoknak megfelelően dolgozta ki. A fölőspéldány-csere olyan volumenét vállalta magára, amire már több évtizede nem volt példa, sem pedig kialakult gyakorlat. Annak ellenére, hogy a tervezés nem a 20. századi munkafolyamatok alapján történt, a korábbi fölőspéldány-kezelési gyakorlat és a Mikes Program folyamatai számos ponton átfedést mutatnak. Ugyanakkor az OSZK nemcsak saját állományának, hanem az egész Kárpát-medencei magyar könyvtári közösség gyarapítási lehetőségének tekinti a Mikes Program adományait.⁴

Mivel a nemzeti könyvtár saját kapacitása nem volt elégséges egy ilyen méretű adományegyüttes befogadására, a program megvalósítása szükségessé tette az adományok számára egy önálló raktár létesítését. Ezért 2015-ben a Maglódi úton bérelt a Mikes Program számára egy 650 négyzetméteres raktárat, ezt követően pedig – egy meglehetősen nagyszabású költözés után – a Váci úton, egy 700 négyzetméteres bérleménybe került a folyamatosan bővülő állomány.

A Mikes Program Váci úti raktára (Fotó: Dobóczy Zsolt)

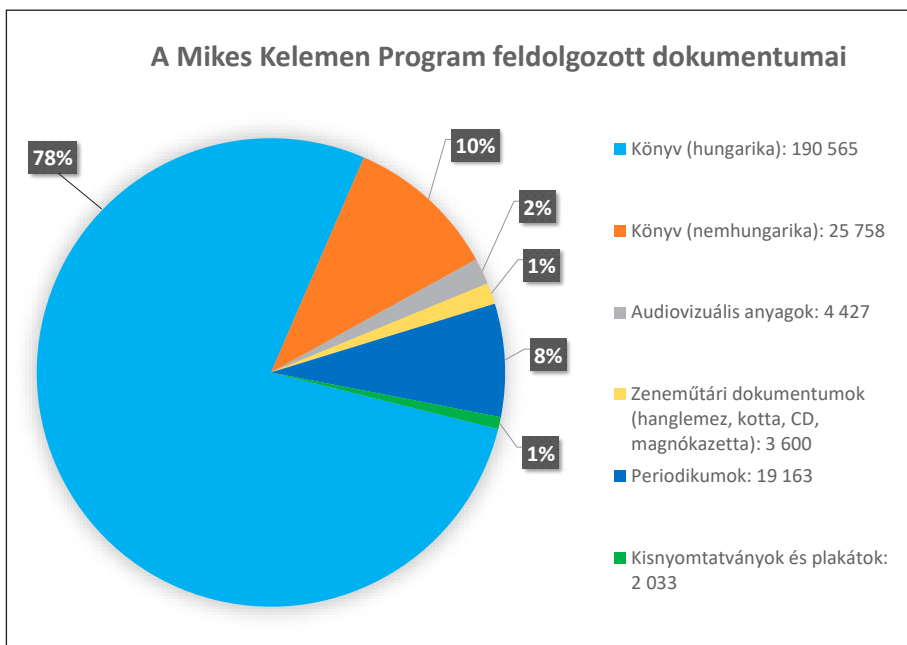
A hazaküldött adományok összetétele igen vegyes képet mutat. Az egészen apró, két-három könyvből álló könyvadományok mellett előfordul tízezres nagyságrendű magánkönyvtár is. Az állomány gerincét azoknak a nagy észak-amerikai szervezeteknek az adományai jelentik, amelyek több esetben a teljes könyvtári állományukat hazaküldték.

Az elmúlt hat év során összesen 9 ország 27 városának több tucat magyar közössége ajánlotta fel a Mikes Programnak adományait, aminek össz mennyisége megközelíti a 230 000 dokumentumot. Az adományok több mint 90%-a az Amerikai Egyesült Államok, Kanada és Ausztrália magyar közösségeitől érkezett.

A Nemzeti Könyvtár gyarapodása

A Törzsgyűjtemény mellett szinte az összes OSZK-s különgyűjtemény részeseült a Mikes Program adományából, a Kézirattártól a Zeneműtárig. A kézírathagyatékokra jellemző, hogy a személyi és szervezeti/intézményi archívumok nem válnak el egymástól.

Az elmúlt évek⁵ során három nagyobb ciklusban érkeztek az adományok, melyek jelenleg a következő dokumentumtipológiát mutatják.

A feldolgozás lépései sok tekintetben egészében megfeleltethetők a korábbi OSZK-s főlépésként tipizálják a kiadványokat, majd a könyvjellegű dokumentumok esetében különválasztják a hungarikákat. Ezt követi a dokumentum azonosítása. A munkafolyamat sebességét az azonosítás gyorsasága szabja meg. Általánosan megállapítható, hogy az 1952 utáni dokumentumok – ellentétben a korábban megjelent anyagokkal – viszonylag gyorsan összevethetőek a törzsgyűjtemény állományával, ami az OSZK korszakokként változó állománynyilvántartási és feldolgozó gyakorlatának tudható be. Átlagolva körülbelül 50-70 dokumentum azonosítására képes egy kolléga egy 8 órás munkanap folyamán, de a dokumentumok bizonyos köre csak a hagyományos cédulakatalógusok és a növedéki naplók, papíralapú nyilvántartások alapján azonosíthatók be egyértelműen, így ezekben az esetekben a dokumentumok feldolgozása több időt vesz igénybe. Az eddig feldolgozott 190 000 hungarikum mintegy 10%-át az OSZK épületében dolgozó gyarapító kollégák azonosították. A sorsuk a további hasonlítás során dől el. Az OSZK a kiadványok többségét két példányban gyűjti, így hiány esetén az első és másodpéldányok kerülnek az állományba.

A Széchényi Könyvtár Integrált könyvtári rendszerének gyarapító moduljából pontosan kimutatható a Mikes Program gyarapodáshoz való hozzájárulása. Eddig összesen 7569 könyvjellegű dokumentumból 8066 példányt vettünk

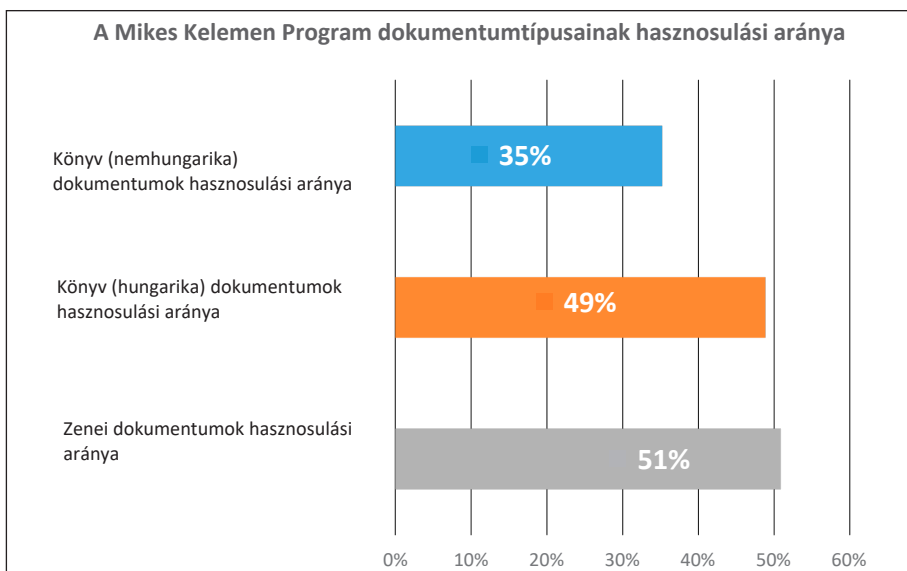
állományba, ezek közül 2182 kiadványból a Mikes Program előtt nem volt példánya az intézménynek. Az OSZK mintegy tízezer részegységgel pótolta periodikagyűjteményének hiányait, és 114 eddig hiányzó időszaki kiadványt indított el az állományban (melyek között a hírlevelektől az évkönyvekig sokféle műfaj megtalálható). Az OSZK különgyűjteményei 3085 tétellel gyarapodtak a Mikes Program révén. A kéziratár jelentős gyarapodásai közé tartozik Nádas János (1903–1992) hagyatékának egy kisebb része, András Károly (1917–2004) újságíró, lapszerkesztő, politológus hagyatéka, Várdy Béla (1935–2018) amerikai magyar történész, egyetemi tanár hagyatéka, valamint Vászolyi Erik (1933–2013), a permi és az ausztráliai nyelvek tudós kutatójának hagyatéka.⁶ A különgyűjtemények gyarapodását részletesen bemutatja a nemzeti könyvtár márciusban indult blogszorozata⁷.

A Mikes-raktárban azonosított és jegyzékre vett dokumentumok mechanikus raktári rend szerint, egyszerű numerus kurrens azonosító alapján kerülnek a polcokra a raktár közel 2200 polcfolyóméterén. A hungarika könyvanyag 1500 polcfolyóméteren, a nemhungarika könyvanyag 280 méteren, a periodika anyag pedig 140 méteren helyezkedik el. A raktár polcrendszerének van még egy 250 méteres szakasza, ahol a megrendelt tételek várnak az átvételre. A polcrendszer 65-70 ezer dokumentum egyidejű tárolására alkalmas, így a feldolgozott anyag egy része ládázva van. A véges raktári kapacitás és a folyamatosan beáramló anyag miatt az állományt rendszeresen mozgatni, forgatni kell. Az anyag forgatását a kijánlás ritmusa adja meg. Nehézséget jelent, hogy az anyag folyamatos cirkulálása mellett statikus szempontokat is figyelembe kell venni, ami leginkább a folyóirat-gyűjteménynél okoz nehézséget. Statikus szempontot jelent az azonos kiadású művek, a többkötetes dokumentumok és az időszaki kiadványok összevárása, egy listára rendezése, ami a kijánlás megkezdését megelőző teljes feldolgozással lenne elérhető. A statikus szempontok érvényesítése könnyebbséget jelent a felhasználóknak, mivel egy-egy azonos kiadást nem kell újra és újra listánként áttekinteni, az összetartozó műveket együtt lehet megrendelni. Továbbá megkönnyíti a dokumentumok elosztását azáltal, hogy a dokumentumra beérkező többes kérések egyidejűleg teljesíthetők. Az időszaki kiadványok esetében pedig egyenesen elengedhetetlen, hogy egy-egy cím rendezetten, az összes beérkezett számával együtt kerüljön kijánlásra. A statikus szempontok érvényesítéséhez a beérkező adományokat célszerű összevární és a feldolgozási folyamat során ellenőrizni a teljes állományt az összetartozások megállapításához. A felhasználóbarát statikus szempontok teljes betartása időben jelentősen kitolja az amúgy is több éves kijánlási időszakot, így szükséges a különböző szempontok harmonizálása a feldolgozási folyamat során. Emellett az anyag eltérő volumenű beáramlása és elszállítása, továbbá a változó projektfeltételek adta ciklikusság olyan körülményeket teremt, ami a Mikes Program munkafolyamataitól nagymértékű adaptivitást követelt meg az elmúlt években.

A Kárpát-medencei könyvtárainak gyarapodása

A dokumentumok kijárlása 2016 áprilisában indult meg, ekkor az OSZK honlapjának Mikes-aloldalán kerültek közlésre a listák, ahol azt rögtön meg is rendelhették az érdeklődők. A felület hátránya volt, hogy a megrendelőket nem lehetett egyértelműen azonosítani és a felajánlott dokumentumokról közölhető információ is limitált volt. Kezdetben ajánlólistáink tételszáma akár ezer dokumentumot is tartalmazhatott, de az első két év tapasztalatai megmutatták, hogy ez a hétről hétre kikerülő mennyiség – kiegészülve a Könyvtári Intézet főlépcsőanyagjegyzékeivel – kezelhetetlen a gyarapító könyvtárosok számára, így 2017-től ötszáz címben szabtuk meg listáink méretét.

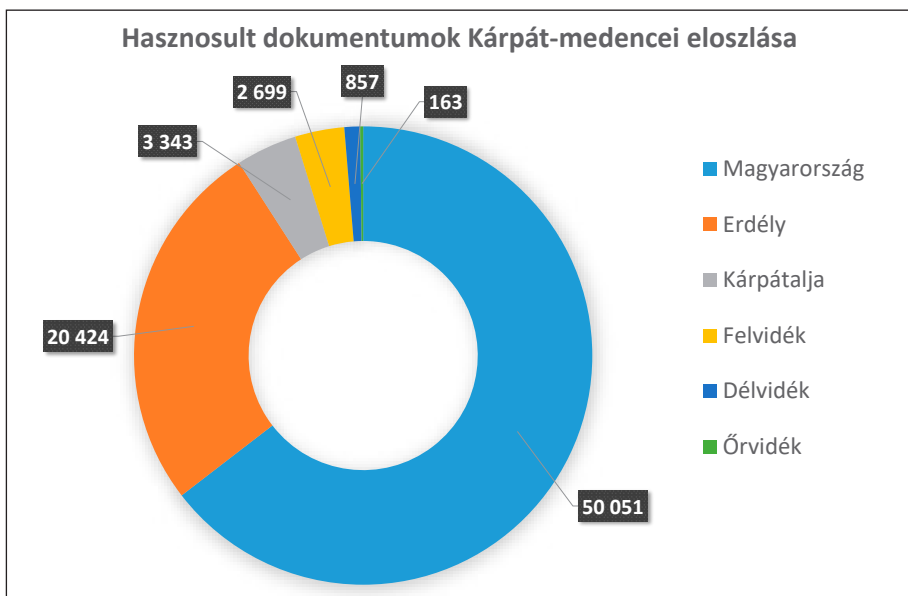
A felajánlott dokumentumok hasznosulását sok tényező befolyásolja. Egyrészt a kérőoldali körülmények, úgymint a gyűjtőkör és az elszállítási kapacitás, másrészt a felajánló oldalról a könyvek állapota, a kiadványra beérkezett kérések száma, a listák nagysága, a felkínált dokumentumok keresettsége. A program indulásakor a listák hasznosulása – köszönhetően az újdonság erejének is – sok esetben elérte a 60-70%-os arányt. Négy év összesítésében a program keretében felajánlott dokumentumok 48%-a hasznosult.

A 391 listán felajánlott 162 277 dokumentumra 132 904 kérés érkezett, amiből 77 537 kérést tudott teljesíteni a Mikes Program. A hasznosulási arány azonban nem mutatja meg teljes egészében a dokumentumok iránti tényleges igényt, hiszen a dokumentumok iránti érdeklődés valójában 82% körül van. Érdeemes még dokumentumtípus szerinti bontásban is megvizsgálni a hasznosulási arányt, mivel nagy különbségek mutatkoznak benne. A listára kerülő dokumentumokat

a következő módon csoportosítjuk: könyv (hungarika), könyv (nemhungarika), zenei dokumentumok.

Az ábrából kiderül, hogy a nemhungarika könyv dokumentumok hasznosulási aránya a legalacsonyabb, míg a könyvhungarika és zenei dokumentumok hasznosulása közel azonos. Ha a hasznosulási tendenciákat előre vetítjük, a Mikes Program kijánlott tételeinek közel 50%-os hasznosulásával tervezhetünk, hiszen az eddig hazaérkezett adományok 4/5-ét feldolgoztuk, és 3/4-e már átesett a kijánláson.

A teljesített kérések 2/3-a belföldi igénylés, míg a jelenlegi 184 partnerünk közül 30 határon túli. Tehát a 19% határon túli partner generálja a kérések 33%-át. Ebből az adatból világosan kiderül, hogy a határon túli magyar intézmények Mikes-dokumentumok iránti igénye jóval magasabb a hazai intézményekénél. Ezen igények kielégítésének pedig elsődleges feltétele a határon túlra való kiszállítás biztosítása, ami egybevág a Nemzetpolitikai Államtitkárság elképzeléseivel és a nemzeti könyvtárnak a 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendeletben előírt feladatával, a határon túli könyvtárak hungarikumgyarapításának támogatásával.⁸

Az OSZK és a Kárpát-medencei könyvtárak a Mikes Programmal jelentős gyarapítási lehetőséghez jutnak. A Mikes Program lebonyolításának többéves tapasztalata pedig hozzájárult a feldolgozási folyamat fejlesztéséhez, és lehetővé tette a szolgáltatási felületünk megújítását is.

A megújult szolgáltatási felület

2020 májusában, két év fejlesztés után elindult a Mikes Program új integrált rendszere a <https://mikesprogram.oszk.hu/> webcímen. A korábbi HTML-alapú kiajánlási nézet statikus megjelenési felületet biztosított, a tételek életútját azonban nem tudta követni. Az új rendszer képes mind a feldolgozási, mind a kiajánlási folyamatokat kezelni, így egyesítve a munkafolyamatok eddigi fragmentált egységeit. Az új adatbázis a Z39.50 protokoll segítségével, a kiadvány IKR-azonosítója alapján lekéri az OSZK adatbázisban kiválasztott katalógusrekord előre definiált mezőinek bibliográfiai adatait. A Mikes-rendszerbe importált és ott elérhető rekordok így a kiajánlást megelőző, majd az azt követő munkafolyamatokban is integráltan vehetnek részt.

A szolgáltatási felület a munkafolyamatok támogatásán túl a felhasználók gyarapítási döntésének és a rendelés folyamatának megkönnyítését célozza. A felülethez a korábbiaktól eltérően regisztrációhoz és engedélyezéshez kötött. Ennek köszönhetően a felhasználók az egyszeri regisztráció után minden egyes újonnan felkerülő listához hozzáférhetnek anélkül, hogy adataikat újra és újra meg kellene adniuk. A felhasználók azonosítása e-mail-cím alapján történik. A programhoz a korábbi évek során csatlakozott partnereinket előregisztráltuk az új rendszerbe, nekik tehát regisztrálniuk nem kellett. Helyette az *elfelejtett jelszó* gomb megnyomásával állíthatnak be új jelszót.

MIKES PROGRAM AJÁNLÓ LISTÁK SAJÁTTÉR INFORMÁCIÓ KAPCSOLAT

Ödvözlünk Dr. Tóts József (Tóts Szabó) | Kéltépi

Üdvözöljük a Mikes Kelemen program oldalán!

A nemzeti összetartozásról a Mikes Kelemen Program kapcsán

A Mikes Kelemen Program margójára – 1. rész

A Nemzetpolitikai Államtitkárság, az Országos Széchényi Könyvtár és a Magyar Nemzeti Levéltár szervezésében a Diaszpóra Tanács III. ülésének Zárónyilatkozatában megfogalmazott gondolatok jegyében indult el a Mikes Kelemen Program 2014. január 1-jén. A hetedik évében járó, nagyszabású program keretében hazai és határon túli közgyűjtemények, iskolai könyvtárak gyarapodhatnak könyvekkel, folyóirat-számokkal és számos más érdekességgel – sokat látott imakönyvektől kezdve egészen a bakelitlemezekig. A diaszpórából hazaérkező több százezer dokumentumot a nemzeti könyvtár munkatársai gondozzák, s juttatják el rendeltetési helyükre. Örömteli tapasztalat, hogy az OSZK gyűjteményei is kiegészülhettek a hazaérkező dobozokban rejlő kincsekkel. Erről a mesze várokozásunkat meghaladó eredményről számolnak be munkatársaink új blogbejegyzésünkben.

Az elsőként közzétett, bevezető írás szerzője Kaposváriné Dányi Éva, a Gyarapítási és Állomány-nyilvántartó Osztály vezetője, az OSZK-ban folyó munka irányítója.

HÍREK ARCHÍVUM

Nyitóoldal

A honlap fő funkciói a felső menüsorban találhatóak. A Mikes Program-logged-in menüpont a nyitóoldalra navigál, ahol a program történetének össz-

szefoglalását és új híreit lehet megtekinteni. A rendeléssel kapcsolatos praktikus tudnivalók az *Információ* menüben, a gyakran ismételt kérdésekre adott válaszok formájában olvashatók. A felhasználók fiókjuk adatait a *Saját tér* menüpont alatt találják meg. A *Saját tér* felületén tudják megváltoztatni a jelszavukat, valamint itt kísérhetik figyelemmel igényelt dokumentumaik listáját.

MIKES PROGRAM AJÁNLÓLISTÁK SAJÁT TÉR INFORMÁCIÓ KAPCSOLAT Önéletrajz Dr. Teszt József Teszt József Képes

Felhasználói adatlap VISSZA

mikeszeszt5@freemail.hu
 Kapcsolattartó: Dr. Teszt József
 Tel: 305269521
 Intézmény: Teszt szervezet
 Cím: 4700. Magyarország/Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Család utca 56.

Adatmódosítási szándékát jelezzze az [adminisztrátorainknak!](#)

IGÉNYLÉSEIM JELSZÓ MÓDOSÍTÁSA

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR 2020 © ADATVÉDELMI ÉS JOGI NYILATKOZAT

Saját tér

MIKES PROGRAM AJÁNLÓLISTÁK SAJÁT TÉR INFORMÁCIÓ KAPCSOLAT Önéletrajz Dr. Teszt József Teszt József Képes

Kiajánlási listák

Listáink csoportosítása: Hungarika könyv, nem-hungarika könyv, zenei, illetve ezek maradékai

Hungarika csoportba azok a könyvek kerülnek, amelyek megfelelnek az OSZK hungarika fogalmának szerzőségi, kiadási helye szerinti, nyelvi vagy tartalmi alapon. Amennyiben egyik feltétel sem teljesül, a könyvet a nem-hungarika tételek közé soroljuk. Zenei csoportosításban olyan dokumentumokat kínálunk, melyek elsődleges feloldása zenei; ebbe beletartoznak a hangfelvételek és a kották. Maradéklistákra azokat a dokumentumokat gyűjtjük, amelyek korábbi listákban már szerepeltek, de igénylés nem érkezett rájuk.

A lista lezárásának dátumát a fejlécben találja. A jelzett dátumon már nem adhat le rendelést.

HUNGARIKA KÖNYV

<p>190. Hungarika lista 2020.09.21. - 2020.10.05. 386 tétel</p> <p>Kisfaludy Károly válogatott művei. Magyarok az Újvilágban. Utazás, királyom...</p> <p>#hungarika</p>	<p>189. hungarika lista 2020.09.14. - 2020.09.28. 418 tétel</p> <p>Utazás és holdvilág, Mesék a bryantzi erdőből... Magyar babil, magyar sár</p> <p>#hungarika</p>	<p>168-171. maradéklista 2020.09.09. - 2020.10.04. 2206 tétel</p> <p>József és testvérei, Szereve mind a vérpadig, Estme, kőföldem, roslalom</p> <p>#hungarika</p>
--	---	---

NEM HUNGARIKA KÖNYV

<p>163. nem-hungarika lista 2020.09.21. - 2020.10.05. 214 tétel</p> <p>Tell 10, 537 606, Nacht, The soloist's license manual, Lessing's Nathan der Weise. With introduction, notes and an appendix of parallel passages</p> <p>#nemhungarika</p>	<p>162. nem-hungarika lista 2020.09.14. - 2020.09.28. 165 tétel</p> <p>A reader's notebook, Yearbook of science and the future. 1984, Aristotle's Politics and Poetics</p> <p>#nemhungarika</p>	<p>146-148. nem-hungarika maradéklista 2020.09.09. - 2020.10.04. 529 tétel</p> <p>Der Rosenkranz, Einunddreißig Predigten über das Morgenlob, Mikroskopie und Gebetswörter des Rosenkranzes, The Revolution in American Foreign Policy, 1945-1954 The Pope Speaks: The Church Documents Bimonthly</p> <p>#nemhungarika</p>
---	--	---

PERIODIKUM

<p>18. periodika lista 2020.09.21. - 2020.10.05. 121 tétel</p> <p>Magyar Iparművészet, Magyar szemle, Magyar Iparművészet</p> <p>#peri</p>	<p>17. periodika lista 2020.09.14. - 2020.09.28. 114 tétel</p> <p>Negyvilág, Kritika, Kritika</p> <p>#peri</p>
---	---

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR 2020 © ADATVÉDELMI ÉS JOGI NYILATKOZAT

Ajánlólisták

A szolgáltatás középpontjában az *Ajánló listák* állnak. Ez alatt a menüpont alatt találhatóak a közzétett kajánlási listák dokumentumtípusok szerint csoportosítva: könyv (hungarika), könyv (nemhungarika), zenei dokumentum, periodikum, illetve havonta közzétesszük az ezekről megmaradt tételeket. Az új rendszer lehetővé tette az időszaki kiadványok kajánlását is, így már négy listatípussal találkozhat a felhasználó. Az egyes listák fejlécében a sorszám alatt található a lista rendelési határideje. A záródátumként megadott napon a lista lezár, aznap már nem fogad rendeléseket. A listát megnyitva érhetőek el a tételek összegző adatai.

A könyvek (hungarika) csoportba azok a tételek kerülnek, amelyek megfelelnek a négy hungarikakategória valamelyikének. Amennyiben egyik kategóriába sem tartozik, a könyv a nemhungarika tételek közé sorolódik. A többi dokemtumtípus, nem a hungarika/nemhungarika bontás alapján csoportosul. A zenei listákon hangfelvételeket és kottákat kínálunk. A megmaradt dokumentumok *maradéklistákon* szerepelnek, ahol esélyt kapnak az újabb hasznosulásra a programhoz később csatlakozó felhasználók megrendelése által.

A bibliográfiai tételek az OSZK katalógusának rekordazonosítói szerint vannak rendezve, így az ismétlődő tételek és a többkötetes művek kötetei többnyire egymás mellé kerülnek. A tételek szűrése „szakirodalom/szépirodalom” és „hazai/külföldi” paraméterek, valamint ezek kombinációi alapján lehetséges. Listanézetben a kiadvány címét, szerzőjét, kötetszámát, megjelenési évét, állapotára vonatkozó megjegyzéseket, valamint a tételre beérkezett igénylések számát látja

190. hungarika lista	
T: hungarika könyv	
kezd	zár
2020. szeptember 21.	2020. október 05.
beérkezett igények állapota:	
igényelt: 20db.	
Szűritési lehetőségek	
Mindegyik típusú	Mindegyik kiadás
SZŰKÍT	
Találatok száma: 386	
Magyarország kormányai 1848-1992	Tétel részletes adatai igényel
Szerző: Bolányi József Akad. K. 1992 <i>igények: 2 db</i>	
Magyarország miniszterelnökei, 1848-1990	Tétel részletes adatai visszavon
Szerző: Izsák [et al.] Céger 1993 <i>igények: 3 db</i>	
Teleki Pál miniszterelnöksége, 1939-1941	Tétel részletes adatai igényel
Szerző: Macartney, Carille Aylmer Occidental Press 1993 <i>igények: 1 db</i>	
Honfoglalás és régészet (A honfoglalásról sok szemmel)	Tétel részletes adatai igényel
Szerző: szerk. Kovács László Balassi 1994 <i>igények: 0 db</i>	
Hazánk története	Tétel részletes adatai visszavon
Szerző: Benedek Elek Esély KvkIub cop. 1995 <i>igények: 2 db</i>	
Fehérvár - fehér föld (Betemetett magyar múlt)	Tétel részletes adatai igényel
Szerző: Bradák Károly Design & Quality 1995 <i>igények: 0 db</i>	
A katolikus egyház katekizmusa	Tétel részletes adatai igényel
Szerző: Szt. István Társ. 1994 <i>igények: 0 db</i>	
Az országai világhaberé	Tétel részletes adatai visszavon

Tételek listanézetben

a felhasználó. Ez a lehetőség új szolgáltatása a felületnek: mivel a már leadott igénylések száma is látható, több azonos kiadvány példányainak kijáánlása esetén csökkenthető az ütköző kérések előfordulása, így nagyobb eséllyel kapja meg a partner a kiválasztott tételt.

A felhasználók egy adott tételre vonatkozó igénylését akár rögtön a listán, illetve később, a felhasználói adatoknál (*Saját tér*) is visszavonhatja.

A lista lezárulta után – az eddig megszokottnál gyorsabban, akár automatizálhatóan – megtörténik a kiértékelés. Az elnyert kiadványról automatikus levélben kapnak értesítést a könyvtárak. A *Saját tér/Igényléseim* menüpontban nyomon követhetik az új felület bevezetése óta leadott rendeléseik sorsát. Az egyes tételek állapotát különböző háttérszínek jelzik. Az el nem nyert dokumentumoknál lehetőségük van arra, hogy értesítést kérjenek a dokumentum újbóli felbukkanásáról. Amennyiben az OSZK-rekordazonosítóval ellátott kiadvány újból kijáánlási listára kerül, a rendszer automatikus üzenetet küld a felhasználónak.

A Mikes Program adatbázisa együtt tartva a beérkezett dokumentumok bibliográfiai adatait, hozzájárulhat az emigráció olvasási és könyvgyűjtési szokásainak vizsgálatához, aminek köszönhetően lehetővé válik a terület hosszú távú kutathatósága és a jövőben – további fejlesztéseket követően – a magyar diaszpóra könyvatbázisának is alapjául szolgálhat.

Jegyzetek

1. Magyar Diaszpóra Tanács III. ülés Zárónyilatkozat: <https://bgazrt.hu/wp-content/uploads/2019/03/06-A-Magyar-Diaszp%C3%B3ra-Tan%C3%A1cs-III.-%C3%BCl%C3%A9s%C3%A9nek-Z%C3%A1r%C3%B3nyilatkozata.pdf> (2020.08.15.)
2. Kovács Ilona: *Hungarika/diaszpóra-kutatás az Országos Széchényi Könyvtárban a Mikes Kelemen Program előtt* = Könyvtári Figyelő, 27. (63.) évf. 2017. 3. sz. 325–336. p. http://epa.oszk.hu/00100/00143/00348/pdf/EPA00143_konyvtari_figyelo_2017_03_325-336.pdf (2020.08.15.)
3. Sonnevend Péter: *Országos tárolókönyvtárak Európában* (referátum) = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 52. évf. 2005. 2. sz. 85–87. p. <https://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/1153> (2020.08.15.)
Az eredeti közlemény adatai: Vattulainen, Pentti: *National repository initiatives in Europe*. = Library Collections, Acquisitions, & Technical Services, 28. köt. 2004. 1. sz. 39–50. p.
4. Mészáros Tamás: *Értékmérés a diaszpórában, avagy új gyarapítási lehetőség a Kárpát-medencei könyvtárai számára* = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 25. évf. 2016. 1. sz. 3–7. p. http://epa.oszk.hu/01300/01367/00274/pdf/EPA01367_3K_2016_01_003-007.pdf (2020.08.15.)
5. A program első három évének összefoglalója: Rényi Máttyás Attila: *A Mikes Kelemen Program 3 éve* = Könyvtárvilág, 5. évf. 2017. 6 sz. <https://mke.info.hu/konyvtarvilag/2018/01/a-mikes-kelemen-program-3-eve/4555/> (2020.08.15.)
6. Zichy Mihály: *Hazatérő hagyatékok – kép az emigrációról* https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2020/09/04/hazatero_hagyatekok_kep_az_emigracirol (2020.08.15.)
7. Kaposváriné Dányi Éva: *A Mikes Kelemen Program margójára – 1. rész* https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2020/06/05/a_nemzeti_osszetartozasrol_a_mikes_kelemen_program_kapcsan (2020.08.15.)
8. 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=168674.348436 (2020.08.15.)